

رام - دوم دی

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

دوم دی

ورود ارتش
سرخ به کابل

روز جمعه دوم دی ماه سال ۱۲۴۹ (۲۹ رمضان ۱۲۸۷ق) میرزا حسین خان سپهسالار که از دولتمردان تجددخواه ایرانی بود پس از بازگشت ناصرالدین شاه از سفر فرنگ به وزارت اوقاف و وظایف برکشیده شد و این مقدمه‌ی آغاز موجی از تجدد در نظام دولتی ایران بود که با صدارت سپهسالار به اوج رسید. تجددخواهان در دوران ناصرالدین شاه گروهی مربوط به هم بودند که از سویی در دولت مقامهای رسمی داشتند و از سوی دیگر قهر و آشتی‌های پیاپی با شاه و دولت داشتند. یکی از ایشان عباسقلی خان آدمیت بود که در چنین سه شنبه روزی به سال ۱۲۸۶ نامه‌ای به احتشام‌السلطنه نوشت و در آن افتخار کرد که بیست و دو سال است مخفیانه در کار پخش کردن آرای تجددخواهان‌ی ملکم خان در ایران است. روز شنبه دوم دی سال ۱۲۸۹ هم سید یعقوب شیرازی نخستین شماره از روزنامه‌ی جنوب را با همین جهتگیری منتشر کرد.

در همین روز به سال ۱۲۹۰ دولت ناگزیر شد اولتیماتوم روسیه را برای عزل مورگان شوستر آمریکایی بپذیرد و در اعتراض به این ماجرا بود که سید صد زن در برابر مجلس تظاهرات کردند و در حالی که تپانچه حمل می‌کردند کشف حجاب کردند و بر ضد مداخله‌ی روسها در امور داخلی ایران شعار دادند. مجلس زیر

فشار اعتراضها عمومی به بهانه‌ی پایان دوره تعطیل شد و در واقع خود را منحل کرد و تا سه سال بعد بازگشایی نشد.

رخداد دیگر این روز آن بود که در سال ۱۳۲۱ پس از تاختن متفقین به ایران، احمد قوام که به نخست‌وزیری رسیده بود سپهبد امیر احمدی فرماندار نظامی تهران را که در وقایع هفدهم آذر شدت عمل به خرج داده بود به وزارت جنگ منصوب کرد. اما کشمکش با روسها همچنان پا برجا بود و در همین روز به سال ۱۳۵۸ بود که ارتش سرخ شوروی وارد کابل شد و افغانستان را تصرف کرد.

نبرد مجذبه

از مجموعه رخدادهای سیاسی این روز در سایر نقاط جهان می‌توان به این موارد اشاره کرد: در سال ۵۵۸ میلادی کلوتار اول شاه فرانکها شد، در ۵۸۳ میلادی یوهل ایکنال ملکه‌ی مایا در شهر پالِنکه به قدرت رسید، در ۳۴۱ هجری خورشیدی امپراتور نیکفوروس فوکاس با سپاهیان بیزانسی به شهر حلب حمله کرد و

آنجا را غارت کرد، و در ۱۱۶۲ جرج واشینگتن از فرماندهی ارتش آمریکا کناره‌گیری کرد. در ۱۱۷۲ سپاه هجده هزار نفره‌ی انقلابیون فرانسه در نبرد ساونی بر سپاهیان وفادار به سلطنت که شش هزار تن بودند پیروزی قاطعی به دست آوردند و همه‌ی هموردانشان را کشتار کردند، در ۱۲۹۲ هم وودرو ویلسون رئیس‌جمهور آمریکا طی فرمانی خزانه‌داری کل ایالات متحده را تاسیس کرد.

این روز در جنگهای جهانی هم پر حادثه بوده است. در سال ۱۲۹۳ در جریان جنگ جهانی اول سربازان استرالیایی و نیوزلندی که زیر پرچم انگلستان می‌جنگیدند وارد قاهره شدند، در ۱۲۹۵ شش هزار نفر از سپاهیان انگلیسی در منطقه‌ی مجذبه در صحرای سینا بر دسته‌ای دو هزار نفره از سربازان عثمانی غلبه کردند، و در ۱۳۲۷ هفت سردار ژاپنی که توسط دادگاه فاتحان جنگ جهانی دوم محاکمه شده بودند به فرمان این نهاد اعدام شدند (تصویر زیر).

فوکاس

یوهان سیلوان

بالا: سکه‌ی کلوتار اول، پایین: یوهل ایکنال

در سال ۱۳۴۹ جمهوری خلق کنگو به رهبری موبوتو سِسکو سِکو به طور رسمی به یک دولت تک‌حزبی تبدیل شد، در ۱۳۶۹ مردم اسلوونی با اکثریت قاطع آرا در همه‌پرسی به استقلال از یوگسلاوی رای دادند، و در ۱۳۸۶ نظام پادشاهی نپال منحل شد و این دولت به جمهوری دگردیسی یافت.

روز دوم دی‌ماه در تاریخ معماری هم از این نظر اهمیت دارد که در سال ۵۶۲ میلادی کلیسای هاگیا سوفیا که در اثر زلزله ویران شده بود ترمیم و بازگشایی شد، و در ۱۳۴۹ هجری خورشیدی ساختمان شمالی از برجهای دوقلوی تجارت جهانی در نیویورک با ۴۱۷ متر بلندا مرتفع‌ترین بنای کره‌ی زمین شد.

در همین روز به سال ۹۵۱ هجری خورشیدی یوهان سیلوان یزدان‌شناس آلمانی به جرم بدعت و بددینی در هایدلبرگ اعدام شد، در ۱۱۹۴ رمان «اما» اثر جین آستین به چاپ رسید، و در ۱۲۷۲ اپرای هانس بل و گرتل اثر انگلبرت هامپردینک برای نخستین بار اجرا شد. در ۱۳۲۶ هم برای نخستین بار در آزمایشگاه بل از ترانزیستور رونمایی شد.

لحظه‌ی یافته شدن بازماندگان پرواز اوروگوئه در آند

زلزله‌ی ماناگوا

از میان رخدادهای دیگر روز دوم دی یکی آن که در سال ۱۳۵۱ زلزله‌ی ۶/۵ ریشتری ماناگوا پایتخت

نیکاراگوا را در هم کوبید و به مرگ ده هزار تن منتهی شد، و دیگر آن که در همین روز شانزده بازمانده‌ی

سقوط هواپیمای اوروگوئه‌ای در آند نجات یافتند، و بعدتر معلوم شد که این عده با خوردن گوشت

همسفرانشان زنده مانده بودند و این ماجرا بحثهای بسیاری درباره‌ی ماهیت اصول اخلاقی برانگیخت.

دوم دی روز زایش و مرگ چند شخصیت با شهرت اندک در ایران زمین بوده که موقعیتهایی بسیار

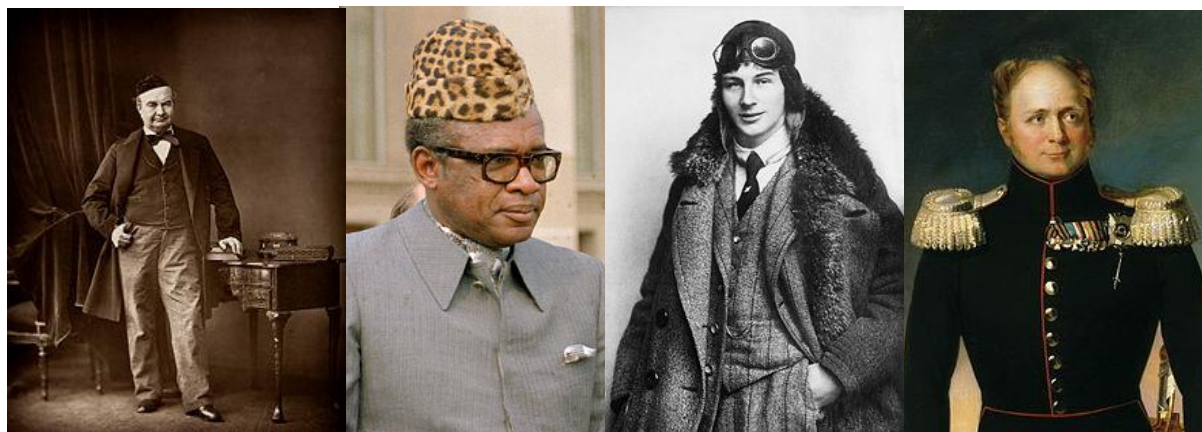
متفاوت داشته‌اند. در ۱۲۶۰ اخترالدوله دختر ناصر زاده شد و روز یکشنبه دوم دی سال ۱۲۷۳ آیت‌الله حاج

شیخ محمدعلی اراکی دیده به جهان گشود. در همین روز به سال ۱۳۱۴ شمسی عصار یا شوشا گوپی خواننده،

فیلمساز و نویسنده‌ی ایرانی متولد شد و در ۱۳۲۵ صفر ایران‌پاک در مسجد سلیمان زاده شد که از بازیکنان

مهم تیم ملی و باشگاه پرسپولیس بود. رفتگان ایرانی این روز هم به همین اندازه متنوع و ناهمگن هستند.

چنان که مثلا در سال ۳۱۹ راضی بالله خلیفه‌ی عباسی درگذشت، و در ۱۳۱۳ ملوک آنغوز مشهور به آفت چشم از جهان فرو بست.

شارل آگوست سنت‌بوو

موبوتو سسه‌سکو

آنتونی فوکر

تزار الکساندر اول

زادگان انیرانی این روز عبارتند از: تزار الکساندر اول تزار روسیه (۱۱۵۶)، ژان فرانسوا شامپولون زبانشناس فرانسوی و رمزگشای خط هیروگلیف (۱۱۶۹)، شارل آگوستین سنت‌بوو شاعر و ادیب فرانسوی (۱۱۸۳) و آکیهیتو امپراتور ژاپن (۱۳۱۲).

رفتگان غیرایرانی این روز هم عبارتند از توماس روبرت مالتوس اقتصاددان انگلیسی (۱۲۱۳)، آنتونی فوکر مهندس هلندی زاده شده در اندونزی و مخترع هواپیمای فوکر (۱۳۱۸)، چارلز اطلس بنیانگذار بدنسازی حرفه‌ای (۱۳۵۲) و میخائیل کالاشنیکوف مخترع تفنگ کالاشنیکوف (۱۳۹۲)

توماس مالتوس

امپراتور آکیهیتو

ژان فرانسوا شامپولون

شوشا گوبی